

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 5. júna 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Smernica 93/13/EHS – Článok 3 ods. 1 – Článok 4 ods. 2 – Článok 6 ods. 1 – Zmluva o spotrebiteľskom úvere vyjadrená v cudzej mene – Oznámenie výmenného kurzu spotrebiteľovi platného na sumu, ktorá mu bola poskytnutá v národnej mene, po uzatvorení zmluvy“

Vo veci C-38/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Budai Központi Kerületi Bíróság (Ústredný súd obvodu Buda, Maďarsko) zo 14. decembra 2016 a doručený Súdnemu dvoru 24. januára 2017, ktorý súvisí s konaním:

GT

proti

HS,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal (spravodajkyňa), vykonávajúca funkciu predsedníčky siedmej komory, sudcovia C. Toader a A. Rosas,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- GT, v zastúpení: T. Szabó, ügyvéd,
- HS, v zastúpení: T. Várhelyi, ügyvéd,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér a Zs. Biró-Tóth, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: K. Talabér-Ritz a A. Cleenewerck de Crayencour, splnomocnené zástupkyne,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: maďarčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu právomoci udelenou Európskej únii s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, základných zásad práva Únie v oblasti rovnosti pred zákonom, účinného súdneho prostriedku nápravy a spravodlivého procesu, ako aj smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), najmä ôsmeho, dvanásteho a dvadsiateho odôvodnenia, ako aj jej článku 4 ods. 2 a článku 5.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi lízingovou spoločnosťou GT (ďalej len „spoločnosť“) a osobou HS v postavení jej dlžníka, pričom tento spor sa týkal neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi týmito účastníkmi z dôvodu neuvedenia výmenného kurzu platného pri poskytnutí finančných prostriedkov.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa ôsmeho, dvanásteho a dvadsiateho odôvodnenia smernice 93/13:

„keďže dva programy spoločenstva na ochranu spotrebiteľa a informačnú politiku zdôrazňujú význam ochrany spotrebiteľov v záležitostiach nekalých podmienok zmlúv; keďže táto ochrana by mala byť zabezpečená zákonmi a inými právnymi predpismi, ktoré sú zosúladené buď na úrovni spoločenstva alebo sú prijaté priamo na tejto úrovni;

keďže v súlade s princípom stanoveným pod názvom ‚Ochrana hospodárskych záujmov spotrebiteľov‘ uvedeným v týchto programoch: ‚Nadobúdatelia tovaru a služieb by mali byť chránení proti zneužitiu právomocí zo strany predajcu alebo dodávateľa, najmä proti jednostranným štandardným zmluvám a neprimeranému popretiu ich základných práv v zmluvách‘;

keďže účinnejšia ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť prijatím jednotných právnych pravidiel v záležitostiach nekalých podmienok; keďže tieto pravidlá by mali platiť na všetky zmluvy uzatvorené medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi; keďže medzi iným, zmluvy týkajúce sa zamestnania, zmluvy týkajúce sa nástupníckych práv, zmluvy týkajúce sa rodinného práva a zmluvy týkajúce sa dohôd o včlenení a organizácii spoločností alebo partnerstve sa musia vylúčiť z rozsahu platnosti tejto smernice;

keďže spotrebiteľ musí mať rovnakú ochranu na základe zmlúv uzatvorených ústne alebo písomne bez ohľadu na to, či sú podmienky písomnej zmluvy obsiahnuté v jednom alebo viacerých dokumentoch;

keďže podľa súčasného stavu vnútroštátne právne predpisy umožňujú plánovať len čiastočné zosúladenie; keďže najmä zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté[,] podliehajú tejto smernici; keďže členské štáty by mali mať možnosť výberu, so zreteľom na [Z]mluvu, poskytnúť spotrebiteľom vysokú úroveň ochrany prostredníctvom vnútroštátnych ustanovení, ktoré sú prísnejšie ako ustanovenia tejto smernice;

...

keďže zmluvy by mali byť vypracované zrozumiteľne, mal by mať spotrebiteľ skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky a ak má pochybnosti mal by platiť výklad najpriaznivejší pre spotrebiteľa.“

4 Článok 1 ods. 2 tejto smernice stanovuje:

„Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohovorov, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.“

5 Článok 3 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá[,] sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery [dobrej viery – *neoficiálny preklad*] spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

6 Podľa článku 4 tejto istej smernice:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy[,] ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom [dodávané ako protiplnenie – *neoficiálny preklad*] na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné [formulované jasne a zrozumiteľne – *neoficiálny preklad*].“

7 Článok 5 smernice 93/13 stanovuje:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne [formulované jasne a zrozumiteľne – *neoficiálny preklad*]. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. ...“

8 Článok 6 ods. 1 tejto smernice znie:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

Maďarské právo

Zákon Hpt

9 § 213 ods. 1 písm. a) a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (zákon č. CXII z roku 1996 o úverových a finančných inštitúciách, ďalej len „zákon Hpt“) stanovuje:

„Zmluva o úvere uzavretá so spotrebiteľom alebo jednotlivcom, ktorá neobsahuje nasledujúce náležitosti, je neplatná:

a) predmet zmluvy...“

Zákon DH 1

- 10 Podľa § 1 ods. 1 Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény [zákon XXXVIII. z roku 2014 upravujúci špecifické záležitosti týkajúce sa rozhodnutia Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) v záujme jednotného výkladu ustanovení súkromného práva o zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzavretých medzi úverovými inštitúciami a spotrebiteľmi, ďalej len „zákon DH 1“]:

„Tento zákon sa uplatní na zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavreté v období od 1. mája 2004 do dátumu nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Na účely tohto zákona sa za zmluvy o spotrebiteľskom úvere považujú akékoľvek úverové zmluvy, zmluvy o pôžičke alebo zmluvy o finančnom lízingu, ktoré sú založené na cudzích menách (sú viazané na cudziu menu alebo denominované v cudzej mene a splatné v maďarských forintoch), alebo na maďarských forintoch a sú uzavreté medzi finančnou inštitúciou a spotrebiteľom...“

- 11 § 3 ods. 1 a 2 zákona DH 1 stanovuje:

„1. V zmluve o spotrebiteľskom úvere je neplatná taká podmienka – pokiaľ nejde o individuálne dohodnutú zmluvnú podmienku –, na základe ktorej finančná inštitúcia rozhodne, že pri poskytnutí finančných prostriedkov na kúpu tovaru, ktorý je predmetom úveru alebo lízingu, sa uplatní nákupný výmenný kurz, zatiaľ čo pri splácaní úveru sa uplatní predajný výmenný kurz alebo akýkoľvek iný výmenný kurz iného typu, než je výmenný kurz stanovený pri poskytnutí finančných prostriedkov.

2. Neplatná zmluvná podmienka, ktorá je uvedená v odseku 1, sa nahradí... ustanovením, podľa ktorého sa uplatní oficiálny výmenný kurz, ktorý stanovila Národná banka Maďarska pre príslušnú cudziu menu, a to tak pri poskytnutí finančných prostriedkov, ako aj pri splácaní (vrátane splácania splátok a všetkých nákladov, poplatkov a provízií stanovených v cudzej mene).“

Zákon DH 3

- 12 Podľa § 3 ods. 1 az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (zákon LXXVII. z roku 2014 o úprave niektorých otázok súvisiacich so zmenou meny, v ktorej sú vyjadrené určité úverové zmluvy, a o pravidlách týkajúcich sa úrokov, ďalej len „zákon DH 3“):

„Zmluva o spotrebiteľskom úvere sa zo zákona mení podľa ustanovení tohto zákona.“

Rozhodnutie č. 1/2016 PJE

- 13 Rozhodnutie č. 1/2016 PJE Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) vydané v záujme jednotného výkladu ustanovení občianskeho práva v súlade s článkom 25 ods. 3 Alsatörvény (základný zákon) znie:

„1. Zmluva o úvere uzavretá so spotrebiteľom alebo jednotlivcom, vyjadrená v cudzej mene spĺňa tiež požiadavku stanovenú v § 213 ods. 1 písm. a) zákona [Hpt], pokiaľ zmluva vyjadrená v písomnej podobe – vrátane jej všeobecných podmienok, ktoré sú súčasťou zmluvy v čase jej uzavretia –, uvádza výšku spotrebiteľského úveru v maďarských forintoch (mena platby), pod podmienkou, že protihodnota – vyjadrená v cudzej mene (zúčtovacia mena) – výšky takto stanoveného úveru sa dá presne určiť v momente, ktorý nastane neskôr po prepočte stanovenom v zmluve, prípadne v čase vyplatenia finančných prostriedkov, vzhľadom na výmenný kurz platný v uvedenom čase.

...

3. Ak zmluva o úvere uzavretá so spotrebiteľom alebo jednotlivcom, vyjadrená v cudzej mene – vrátane jej všeobecných podmienok, ktoré sú súčasťou zmluvy v čase jej uzavretia –, zahŕňa údaje uvedené v bodoch 1. a 2., jednostranné vyhlásenia urobené po uzatvorení zmluvy (napr. oznámenie o dohode, splátkový kalendár, platobný plán) predstavujú informácie od úverovej organizácie voči spotrebiteľovi, ktoré nemajú vplyv na uzavretie zmluvy alebo jej platnosť.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 14 Dňa 20. februára 2006 spoločnosť uzatvorila s osobou HS v postavení jej dlžníka zmluvu o úvere na financovanie kúpy motorového vozidla. Úverová zmluva bola vyjadrená v cudzej mene, v tomto prípade vo švajčiarskych frankoch (CHF). Výška tohto úveru bola určená na základe sumy požadovanej v maďarských forintoch (HUF), v prejednávanej veci 3 859 000 HUF, s použitím výmenného kurzu platného v deň poskytnutia finančných prostriedkov. Podľa tejto zmluvy „zmluvné strany [podpísali] zmluvu, ktorej obsah [bol] v súlade s oznámením o dohode“. Oznámenie o dohode bolo následne po podpísaní zmluvy o úvere 7. apríla 2006 zaslané dlžníkovi. Toto oznámenie, s ohľadom na ktoré vnútroštátny súd zdôrazňuje, že ho dlžník nepodpísal, obsahovalo výmenný kurz platný na poskytnutý úver (1 CHF = 164,87 HUF).
- 15 V súlade s ustanoveniami tejto zmluvy sa mal úver splácať v maďarských forintoch, pričom výška jednotlivých splátok závisela od výmenného kurzu medzi švajčiarskym frankom a maďarským forintom platným k dátumu ich splatnosti, takže kurzové riziko znášal dlžník.
- 16 Dňa 4. marca 2013 spoločnosť vypovedala zmluvu o úvere, pretože sa domnievala, že dlžník nesplnil podmienku splácania úveru. Následne podala na dlžníka žalobu pred vnútroštátnym súdom, ktorou navrhovala, aby mu bola uložená povinnosť zaplatiť jej 1 463 722 HUF ako istinu a úroky.
- 17 Dlžník na svoju obranu namietal, pričom sa odvolával na § 213 ods. 1 písm. a) zákona Hpt, neplatnosť zmluvy z toho dôvodu, že v nej nebol uvedený predmet úveru, pretože platný výmenný kurz medzi švajčiarskym frankom a maďarským forintom v momente poskytnutia finančných prostriedkov bol uvedený iba v oznámení o dohode podpísanom len samotnou spoločnosťou.
- 18 Vnútroštátny súd uvádza, že vo veci, o ktorej rozhoduje, treba uplatniť rozsudky Kúria (Najvyšší súd) vyhlásené v záujme jednotného výkladu ustanovení práva, medzi ktorými je aj rozhodnutie č. 1/2016 a ktoré sú záväzné pre nižšie súdy. Podľa tohto rozhodnutia sa má priznať výmennému kurzu jednostranne určenému žalobkyňou v oznámení o dohode rovnaká právna sila ako kurzu, ktorý by bol stanovený v zmluvnom ustanovení, pokiaľ samotná zmluva nespresňuje výmenný kurz platný pri poskytnutí finančných prostriedkov. Z tohto istého rozhodnutia tiež vyplýva, že to, že dlžník nepodpísal oznámenie o dohode a že poskytovateľ úveru nie je povinný dokazovať doručenie uvedeného oznámenia dlžníkovi, nie je v tejto súvislosti rozhodujúce.
- 19 Vnútroštátny súd spresnil, že ak by sa pripustilo, že zmluva je platná, viedlo by to k tomu, že dlžník bude musieť znášať finančné dôsledky vyplývajúce z kurzového rizika. Preto by bolo v rozpore s ekonomickými záujmami dlžníka, keby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o veci, uznal platnosť takej úverovej zmluvy vyjadrenej v cudzej mene s ohľadom na § 213 ods. 1 písmeno a). Tento vnútroštátny súd sa preto chce uistiť, že rozhodnutie č. 1/2016 nie je v rozpore s ustanoveniami práva Únie zameranými na ochranu spotrebiteľov.

- 20 Za týchto okolností Budai Központi Kerületi Bíróság (Ústredný súd obvodu Buda, Maďarsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni právomoc, ktorá je priznaná Európskej únii s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov, základné zásady práva Únie, a to zásada rovnosti pred zákonom, zásada účinnej súdnej ochrany a právo na spravodlivý proces, ako aj rôzne časti odôvodnenia smernice [93/13,] [konkrétne jej ôsme, dvanáste a dvadsiate odôvodnenie], a napokon článok 4 ods. 2 a článok 5 [tejto smernice] vnútroštátnej judikatúre normatívnej povahy, ktorá:

- zmluvnému partnerovi spotrebiteľa neukladá ako podmienku platnosti zmluvy, aby spotrebiteľovi ešte pred uzavretím zmluvy umožnil preskúmať jasne a zrozumiteľne formulované zmluvné podmienky, ktoré sú hlavným predmetom uvedenej zmluvy, vrátane výmenného kurzu platného na finančné prostriedky poskytnuté ako úver v cudzej mene, aby sa predišlo tomu, že zmluvu nebude neplatná, a/alebo
- umožňuje, aby zmluvný partner spotrebiteľa uviedol (napr. v osobitnom dokumente) jasne a zrozumiteľne formulované zmluvné podmienky, ktoré sú hlavným predmetom príslušnej zmluvy, vrátane výmenného kurzu platného na finančné prostriedky poskytnuté ako úver v cudzej mene, až vo chvíli, keď sa spotrebiteľ neodvolateľne zaviazal, že bude plniť zmluvu, bez toho, aby samotná táto okolnosť bola dôvodom na vyhlásenie neplatnosti zmluvy?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

- 21 Európska komisia tvrdí, že otázka je neprípustná z dôvodu, že vnútroštátny súd v podstate nepredložil Súdnemu dvoru všetky podstatné skutkové a právne okolnosti, najmä to, že spor vo veci samej je súčasťou širšieho kontextu legislatívnych zásahov, ktoré vykonal maďarský zákonodarca s ohľadom na úverové zmluvy, o aké ide vo veci samej, a ktoré viedli k prijatiu zákonov DH 1 a DH 3. Podľa týchto právnych predpisov bol výmenný kurz, pôvodne stanovený pre tento typ zmlúv, nahradený so spätnou účinnosťou a v plnej miere kurzom, ktorý bol stanovený maďarským zákonom, čím sa odstránilo kurzové riziko bez toho, aby sa zamedzilo vzniku ujmy v dôsledku pretrvávania kurzového rizika vyplývajúceho z výmenného kurzu stanoveného zákonom. Komisia tvrdí, že tieto zákony sa majú považovať za záväzné právne predpisy v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 93/13, takže je potrebné zvážiť vzťah existujúci medzi ustanoveniami práva Únie, ktorých výklad sa požaduje, a skutkovými okolnosťami alebo predmetom sporu vo veci samej.
- 22 Podľa Komisie ustanovenia práva Únie, ktorých výklad sa požaduje, nemajú nič spoločné so sporom vo veci samej, pretože v dôsledku prijatia zákonov DH 1 a DH 3 došlo k odstráneniu zmluvných ustanovení o výmenných kurzoch a kurzových rizikách obsiahnutých v úverových zmluvách, o aké ide vo veci samej, z pôsobnosti smernice 93/13 v súlade s jej článkom 1 ods. 2, takže táto smernica sa už v prejednávanej veci neuplatní.
- 23 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu podanom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 20. septembra 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 37).

- 24 Zo skutkového rámca uvedeného v rozhodnutí vnútroštátneho súdu vyplýva, že položená otázka sa týka situácie, keď spotrebiteľ uzatvoril úverovú zmluvu vyjadrenú v cudzej mene, zatiaľ čo presná suma tohto úveru v cudzej mene bola stanovená až po uzatvorení zmluvy uplatnením výmenného kurzu stanoveného spoločnosťou v samostatnom dokumente, ktorý sa použil na sumu uvedenú v spotrebiteľovej žiadosti o financovanie vyjadrenej v národnej mene.
- 25 Je pravda, že zákony, na ktoré sa odvoláva Komisia, majú v rozsahu, v akom nahrádzajú zmluvné podmienky stanovujúce rozdiel medzi výmenným kurzom platným pri poskytnutí úveru (kurz pre nákup príslušnej cudzej meny) a kurzom platným pri vrátení úveru (kurz jej predaja) ustanovením, ktorým sa stanovuje uplatnenie jednotného výmenného kurzu, t. j. kurzu, ktorý určí Národná banka Maďarska, za následok vylúčenie tohto ustanovenia z pôsobnosti smernice 93/13, pretože toto ustanovenie tak zodpovedá záväznému právnomu predpisu v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 93/13. Z uvedeného však nevyplýva, že z dôvodu reštriktívneho výkladu, aký treba dať tomuto ustanoveniu, bude iná zmluvná podmienka, ako je tá vo veci samej, ktorá stanovuje spôsob určenia výšky úveru vyjadreného v cudzej mene, tiež úplne vylúčená z pôsobnosti uvedenej smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, body 65 a 66), takže nie je úplne zrejmé, že sa daná smernica neuplatní na zmluvnú podmienku, o ktorú ide vo veci samej.
- 26 To znamená, že prejudiciálna otázka je prípustná.

O veci samej

- 27 Napriek tomu, že prejudiciálna otázka sa len čiastočne týka výkladu konkrétnych ustanovení práva Únie, z ustálenej judikatúry vyplýva, že Súdnemu dvoru prináleží, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vybral tie ustanovenia práva Únie, ktoré si so zreteľom na predmet sporu vyžadujú výklad (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. apríla 2019, Aqua Med, C-266/18, EU:C:2019:282, bod 39).
- 28 Keďže cieľom otázky, ktorú položil Budai Központi Kerületi Bíróság (Ústredný súd obvodu Buda), bolo určiť podmienky neplatnosti vyplývajúce zo smernice 93/13 v prípade zmluvy o úvere, o aké ide veci samej, článok 3 ods. 1 a článok 6 ods. 1 tejto smernice treba zahrnúť medzi ustanovenia práva Únie, o výklad ktorých bol Súdny dvor vyzvaný vnútroštátnym súdom.
- 29 V dôsledku toho sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa majú článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 2 a článok 6 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, ako ju vykladá najvyšší súd daného členského štátu, podľa ktorej nie je zmluva o úvere vyjadrená v cudzej mene neplatná, ak síce stanovuje sumu vyjadrenú v národnej mene zodpovedajúcu žiadosti spotrebiteľa o financovanie, neuvádza však výmenný kurz, ktorý sa uplatní na túto sumu na účely určenia konečnej výšky úveru v cudzej mene, pričom v jednom zo svojich ustanovení upravuje, že tento kurz bude stanovený veriteľom v samostatnom dokumente po uzatvorení zmluvy.
- 30 Na jednej strane ako vyplýva zo znenia uvedenej otázky, vnútroštátny súd vychádza z konštatovania, že zmluvná podmienka vo veci samej, ktorá stanovuje spôsob určenia výšky úveru vyjadreného v cudzej mene, sa v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13 musí považovať za podmienku definujúcu hlavný predmet zmluvy o úvere.
- 31 Takéto zmluvné podmienky sú v zmysle uvedeného ustanovenia vyňaté z posúdenia ich nekalej povahy len v prípade, že sa príslušný vnútroštátny súd na základe preskúmania v každom jednotlivom prípade domnieva, že boli predajcom alebo dodávateľom formulované jasne a zrozumiteľne (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2019, Dunai, C-118/17, EU:C:2019:207, bod 48).

- 32 Súdny dvor zdôraznil, že táto požiadavka jasného a zrozumiteľného formulovania, pripomenutá aj v článku 5 tejto smernice, sa nemôže obmedzovať len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Naopak uviedol, že keďže systém ochrany zavedený touto smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, daná požiadavka sa musí chápať široko (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 61).
- 33 Požiadavka, podľa ktorej zmluvná podmienka musí byť formulovaná jasne a zrozumiteľne, preto vyžaduje, aby zmluva transparentným spôsobom vyjadrovala konkrétne fungovanie mechanizmu, na ktorý sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj prípadne vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami, aby bol tento spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú (rozsudok z 20. septembra 2017, Andriuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 45).
- 34 V situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej určenie výšky požičanej sumy závisí od platného výmenného kurzu stanoveného veriteľom po uzavretí zmluvy, uvedená požiadavka vyžaduje, aby spôsob výpočtu tejto požičanej sumy vyjadrený v cudzej mene, ako aj výmenný kurz platný v čase poskytnutia finančných prostriedkov, boli uvedené transparentným spôsobom tak, aby priemerný spotrebiteľ, bežne informovaný a primerane pozorný a obozretný mohol na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky zmluvy, medzi ktoré patria najmä celkové náklady na jeho úver. (v tomto zmysle pozri rozsudok z 20. septembra 2017, Andriuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 47, ako aj uznesenie z 22. februára 2018, ERSTE Bank Hungary, C-126/17, neuvyriešené, EU:C:2018:107, bod 32).
- 35 Vnútroštátny súd musí posúdiť túto otázku z hľadiska všetkých relevantných skutkových okolností, medzi ktoré patrí reklama a informácie poskytnuté veriteľom v rámci dojednávania zmluvy o úvere (rozsudok z 20. septembra 2017, Andriuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 46).
- 36 Na tento účel bude najmä úlohou vnútroštátneho súdu, aby overil, či vzhľadom na všetky relevantné skutočnosti bol spotrebiteľ schopný pochopiť postup, podľa akého budú stanovené výška úveru vyjadreného v cudzej mene a platný výmenný kurz, ako aj hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho môžu vyplývať. Nemožno však požadovať, aby predajca alebo dodávateľ uviedol všetky tieto skutočnosti v čase uzavretia zmluvy.
- 37 Na druhej strane ak sa na základe výsledkov tohto preskúmania preukáže, že zmluvné ustanovenie o stanovení výmenného kurzu nie je formulované jasne a zrozumiteľne v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13, vyhlásenie neplatnosti príslušnej zmluvy bude nevyhnutné len ak sa jednak preukáže nekála povaha danej zmluvnej podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice a jednak ak ďalšia existencia zmluvy nebude v zmysle článku 6 ods. 1 uvedenej smernice možná bez tejto zmluvnej podmienky.
- 38 Po prvé, pokiaľ ide o nekalú povahu danej zmluvnej podmienky, príslušnému súdu prináleží preskúmať, či táto podmienka vytvára napriek požiadavke dobrej viery značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán na úkor dotknutého spotrebiteľa.
- 39 Na účely tohto posúdenia musí vnútroštátny súd v súlade s článkom 4 ods. 1 smernice 93/13 zohľadniť povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti v dobe uzatvorenia zmluvy súvisiace s jej uzatvorením.

- 40 Okolnosti uvedené v tomto článku 4 ods. 1 sú takými okolnosťami, o ktorých mohol predajca alebo dodávateľ vedieť v dobe uzatvorenia zmluvy a ktoré mohli mať vplyv na neskorší výkon uvedenej zmluvy, pričom zmluvná podmienka môže spôsobiť nerovnováhu medzi zmluvnými stranami, ktorá sa prejaví až pri výkone zmluvy (v tomto zmysle pozri rozsudok z 20. septembra 2017, *Andriuc a i.*, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 54).
- 41 Po druhé v prípade, že sa konštatuje nekalá povaha danej zmluvnej podmienky, táto zmluvná podmienka nesmie byť v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13 záväzná pre spotrebiteľa, za podmienok stanovených vnútroštátnym právom. Podľa tohto ustanovenia zmluva však zostane naďalej záväzná pre strany podľa rovnakých podmienok, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.
- 42 V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že cieľom článku 6 ods. 1 smernice 93/13 je opätovne zaviesť rovnováhu medzi zmluvnými stranami, a nie vyhlásiť neplatnosť všetkých zmlúv, ktoré obsahujú nekalé podmienky. Táto zmluva však musí v zásade naďalej existovať ďalej bez akejkoľvek zmeny okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia právne možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva, čo treba overiť na základe objektívneho prístupu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2019, *Dunai*, C-118/17, EU:C:2019:207, bod 51 a citovanú judikatúru).
- 43 Podľa vnútroštátneho súdu zmluvná podmienka, o ktorú ide vo veci samej, stanovuje hlavný predmet zmluvy v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13. Za týchto okolností zachovanie platnosti zmluvy sa po tomto zrušení uvedenej podmienky nezdá byť právne možné, čo však bude musieť prípadne posúdiť vnútroštátny súd.
- 44 Z toho vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, ako je tá, na ktorú sa odvoláva vnútroštátny súd, by bola nezlučiteľná so smernicou 93/13 len v prípade, keby v súlade s výkladom, aký jej dal vnútroštátny súd, neumožňovala vyhlásenie zmluvy o úvere, pri ktorej sú splnené podmienky uvedené v bode 37 tohto rozsudku, za neplatnú.
- 45 So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba na položenú prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 2 a článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, ako ju vykladá najvyšší súd daného členského štátu, podľa ktorej nie je zmluva o úvere vyjadrená v cudzej mene neplatná, ktorá síce stanovuje sumu vyjadrenú v národnej mene zodpovedajúcu žiadosti spotrebiteľa o financovanie, neuvádza však výmenný kurz, ktorý sa uplatní na túto sumu na účely určenia konečnej výšky úveru v cudzej mene, pričom v jednom zo svojich ustanovení upravuje, že tento kurz bude stanovený veriteľom v samostatnom dokumente po uzatvorení zmluvy,
- ak bolo toto ustanovenie formulované jasne a zrozumiteľne v súlade s článkom 4 ods. 2 smernice 93/13, čo sa týka toho, že spôsob výpočtu celkovej požičanej sumy a platného výmenného kurzu je stanovený transparentným spôsobom tak, aby priemerný spotrebiteľ, bežne informovaný a primerane pozorný a obozretný mohol na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky zmluvy, medzi ktoré patria najmä celkové náklady na jeho úver, alebo ak sa zdá, že príslušné zmluvné ustanovenie nebolo formulované jasne a zrozumiteľne,
 - ak toto ustanovenie nie je nekalou podmienkou v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice, alebo ak takou podmienkou je, ďalšia existencia zmluvy je možná bez tohto ustanovenia v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13.

O trovách

- 46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 2 a článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, ako ju vykladá najvyšší súd daného členského štátu, podľa ktorej nie je zmluva o úvere vyjadrená v cudzej mene neplatná, ktorá síce stanovuje sumu vyjadrenú v národnej mene zodpovedajúcu žiadosti spotrebiteľa o financovanie, neuvádza však výmenný kurz, ktorý sa uplatní na túto sumu na účely určenia konečnej výšky úveru v cudzej mene, pričom v jednom zo svojich ustanovení upravuje, že tento kurz bude stanovený veriteľom v samostatnom dokumente po uzatvorení zmluvy,

- ak bolo toto ustanovenie formulované jasne a zrozumiteľne v súlade s článkom 4 ods. 2 smernice 93/13, čo sa týka toho, že spôsob výpočtu celkovej požičanej sumy a platného výmenného kurzu je stanovený transparentným spôsobom tak, aby priemerný spotrebiteľ, bežne informovaný a primerane pozorný a obozretný mohol na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky zmluvy, medzi ktoré patria najmä celkové náklady na jeho úver, alebo ak sa zdá, že príslušné zmluvné ustanovenie nebolo formulované jasne a zrozumiteľne,
- ak toto ustanovenie nie je nekalou podmienkou v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice, alebo ak takou podmienkou je, ďalšia existencia zmluvy je možná bez tohto ustanovenia v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13.

Podpisy